

Leesdienst voor 2 januari 2022 - Achtste werk van barmhartigheid: zorgen voor de schepping

Groet

Die de aarde boetseerde, grondvestte, vasthoudt,
Die de aarde niet geschapen heeft als een chaos,
Maar opdat zij ingericht en bewoond wordt –
Die niet heeft gesproken in het geheim,
Niet gezegd heeft 'zoek maar in de leegte',
Maar 'hier ben ik, woon hier onder mijn woord'.
Hij zegt: God? Ik God, Ik zal, en geen ander.
Ik spreek recht, trouw, waarheid, woorden die werken:
Licht, en zie: licht! Water! - dorst naar dat water.

Lied 216, Dit is een morgen als ooit de eerste – [Dit Is Een Morgen Als Ooit De Eerste - YouTube](#)

Gebed

Aarde, mijn aarde, oermoeder van alles en iedereen
aan jou ontspruit, veelkleurig
en veelvormig
schoonheid.

In stilte of 'gewoon maar zijn'
in natuurgeweld soms
kunnen onze ogen en oren opengaan
voor jouw volheid.

Net als voor jou, lieve hemel,
want zoveel sterren uitgestrooid
zon en maan geplaatst
licht en duister
dag en nacht

en dat alles, zomaar...
gegeven.

Gevend ben je, gul en overvloedig,
aan jou zal het niet liggen.

En wij, wij hoeven alleen te kijken,
te horen, toe te laten.
Opdat wij niet vergeten: het ontbreekt
ons eigenlijk aan niets.
Amen

Lied Tafel der Armen - <https://www.youtube.com/watch?v=Dss694yj4B4>

Wat in stilte bloeit, in de luwte van tuinen,
onder de hete zon, op de akker,
heeft Hij bestemd voor de tafel der armen.

Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen,
dat wij elkaar bevrijden en doen leven,
brood van genade worden, wijn van eeuwig leven.

Maar wie niets hebben, wie zal hen hier aan deel geven?
En die in weelde zwelgen en van niets weten,
wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen?

Aanschijn der aarde, wie zal jou vernieuwen?
Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om,
aarde, jouw aanschijn te vernieuwen.

Lezing Genesis 1:1-5

In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was woest en doods, duisternis lag over de oervloed, en over het water zweefde Gods geest.

God zei: 'Laat er licht zijn,' en er was licht. God zag dat het licht goed was, en Hij scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde Hij dag, de duisternis noemde Hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

Overdenking

Zusters en Broeders,

God schiep de wereld, dat is een geloofsuitspraak. Een andere benadering van het ontstaan van leven is de evolutietheorie. Dan is het ontstaan van de mens zo'n zes miljoen jaar geleden begonnen met een wezen, een aapachtige en daaruit evolueerde, de mens én de chimpansee. Dit weten we dankzij Darwin en andere grote wetenschappers. Weten is één ding, kunnen we er ons iets bij voorstellen? Mens en chimpansee hebben voor 96% hetzelfde genetische materiaal, er is maar 4% verschil. In die 4% ligt besloten dat de chimpansee geen taalwezen is, en wij wel. Net als de mensen gebruikt de chimpansee gereedschap, alleen geen hamer en bijtel maar een tak. Hij volgt zijn instincten terwijl de mens bewust leeft en keuzes maakt. Dat mensen kunnen beschikken over taal wat maakt dat wij elkaar deelgenoot kunnen maken van onze gevoelens, ervaringen, dromen, muizenissen en verliefdheid. Wij kunnen ons leven in woorden vatten en er dromen over dromen.

Onze bestemming als mens, de toekomst waar we naar op weg zijn, is niet wetenschappelijk vastgelegd en is voor iedereen anders. Dat wij in de kerk bij elkaar komen, of op een (bijbel)kring elkaar ontmoeten, geeft aan dat we bereid zijn om over de tekst van de bijbel na te denken en te ontdekken wat die oude woorden ons nog te zeggen hebben. In de Joodse traditie wordt verteld dat je, wanneer je verdwaalt in het grote verhaal van de

Tenach, je opnieuw bij Genesis 1 moet beginnen met lezen. Wanneer je zo vertwijfeld bent dat je het niet meer kunt opbrengen om te denken dat het nog goed komt, keer dan terug naar het eerste woord, Bereshit, In den beginne ... en lees hoe God orde schept en een nieuw begin. Het lezen van Genesis kan ons moed geven in moeilijke, vastgelopen momenten. Orde scheppen in de chaos van onze emoties en gedachten.

Het Scheppingsverhaal komt ook terug in het begin van het Johannes evangelie dat wij lezen met Kerstmis. Het begin van ons bestaan is het scheiden van licht en duister. Dat te weten geeft ons de moed altijd op zoek te blijven naar verlichting, vanuit het donker proberen de laatste zonnestraal te vinden, niet de hel te zien, maar de hemel. Dat is voor mij waar het om gaat in het Scheppingsverhaal en bij de zorg voor de schepping, om onderscheid te maken tussen licht en duisternis, tussen de hongerigen en de rijkelijk gedekte tafel, tussen de naakten en de mensen in bontjassen, omdat het licht voor iedereen schijnt.

Ik lees het Scheppingsverhaal als een lied waarin de bestemming van onze wereld wordt bezongen. Niet alleen van de wereld maar vooral de bestemming van de mens die heerst over de wereld. Het Scheppingslied is als een visioen dat geschreven is tijdens de Babylonische ballingschap. Zo vertelden zij het: God sprak en er ontstond een universum, bestaande uit licht, gescheiden van donker. In het begin was de aarde woest en leeg, duisternis lag over de diepte en de geest van God zweefde over de wateren. In het Hebreeuws staat er tohu wabohu. Het wordt meestal vertaald met 'woest en leeg', deze woorden hebben een veel grotere betekenis, vormloos, razend, onvruchtbaar, een dor woestijnlandschap dat er alleen maar is, waar niets kan groeien of ontstaan. Vandaar dat je in tijden van grote moedeloosheid terug moet keren naar deze woorden uit Genesis want God liet de tohu wabohu niet voortbestaan.

Gods Geest zweefde over die wateren, als een reusachtige adelaar die met zijn vleugels zijn kuikens beschermd, zo krijgt dit onbestemde duister, deze ziellose chaos een bestemming. God blies leven in doodse zaken en transformeerde chaos en woestenij tot een vruchtbare aarde. God sprak en de schepping antwoordde. Ook de mens heeft woorden tot zijn of haar beschikking om God te antwoorden. De antwoorden van mensen zijn geloofsuitspraken en handelingen om voor de schepping te zorgen. Daarmee kunnen we op ieder moment opnieuw beginnen, niet alleen op 1 januari 2022.

Hoe stevig de duisternis soms lijkt, we kunnen altijd terugkeren naar het eerste woord van waar uit alle leven begint. De tohu wabohu, vormeloze chaos en onvruchtbaarheid, kan ons overspoelen en dan is het goed om te weten dat het licht overwint. Het is een troost om te weten dat het leven goed is in Gods ogen en dat wij mensen erbij horen en deel uitmaken van de schepping. Wij beginnen aan een Nieuw Jaar, te midden van alle onzekerheid van weer een lockdown en een nieuwe variant van het virus en laten ons niet ontmoedigen, wij lezen, bidden en luisteren naar elkaar. Als het weer kan zoeken wij elkaar op en komen wij samen in de kerk. Zo werkt ieder van ons op zijn of haar eigen manier aan barmhartigheid en zorg voor elkaar en de schepping.

Amen

Lied 513, God heeft het eerste woord - [God heeft het eerste woord, Kleinkoor Concertino
Martin Zonnenberg Gezang 1 - YouTube](#)

Gebed

De aarde leert mij stilte
als ik de grassen zie die stil gevuld zijn met licht.
De aarde leert mij lijden
zoals oude stenen lijden om wat ze weten.
De aarde leert mij nederigheid
met de bloesems die nederig beginnen.
De aarde leert mij zorg
zoals de moeder die voor haar jongen zorgt.
De aarde leert mij moed
in de vorm van de boom die alleen staat.
De aarde leert mij beperking
als ik de mier zie die over de grond kruipt.
De aarde leert mij vrijheid
zoals de adelaar die hoog aan de hemel zweeft.
De aarde leert mij loslaten
wanneer de bladeren vallen in de herfst.
De aarde leert mij hernieuwd leven
in het zaad dat in de lente weer opkomt.
De aarde leert mij mijzelf vergeten
zoals gesmolten sneeuw zijn bestaan vergeet.
De aarde leert mij vriendelijkheid en mildheid herinneren
zoals droge velden in de regen huilen.

Zegenbede

De vier hoeken van de aarde zijn het huis
dat wij bewonen.
Daar groeien we op en bewegen we ons,
het is de plek waar we lachen en huilen.
Op de aarde worden we geboren, op de aarde sterven we.
De aarde is het middelpunt van ons bestaan,
het begin van de weg die naar God zelf voert.
Amen

Lied 419, Wonen overal - [Trijntje Oosterhuis - Wonen Overal \(Live @ Carré 2018\) - YouTube](#)